

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDNING FÖR TRÄDGÅRDSODLARE.

Redigerad af Erik Lindgren och Georg Löwegren.

N° 1.

Januari 1871.

10:de årg.

Af denna tidning, som uteslutande sysselsätter sig med till trädgårdsodlingen hörande ämnen, utkommer ett nummer i hvarje månad. — Prenumerationspriset är för helt år, såväl å postkontoren och i bokhandeln, som hos redaktionen, två riksdaler riksmünt. — Bref till tidningen adresseras: *Tidning för trädgårdsodlare, Stockholm.*

Anmälan.

Tidning för trädgårdsodlare, tionde årgången, anmäles härmed värdsamt till prenumeration för 1871. Den kommer liksom hittills att utgifvas med ett nummer om ett helark i början af hvarje månad och blir dess enda mål fortfarande att genom uppsatser i dithörande ämnen söka verka för spridande af insigt i och väckande af håg för trädgårdsodling bland alla samhällsklasser.

Då tidningens föregående niåriga verksamhet väl numera bör kunna få anses vara någorlunda allmänt känd, torde det vara öfverflödigt att närmare redogöra för dess blifvande innehåll under det kommande året. Redaktionen förblifver densamma som hittills, hvarjemte undertecknad fortfar att vara tidningens förläggare och ansvarige utgifvare.

Artiklar och meddelanden, lämpliga för tidningen, emottagas tacksamt till införande, och äro isynnerhet sådana som afse gjorda rön och iakttagelser de mest kärkomna.

Tidningen kan erhållas genom alla postanstalter och hos alla bokhandlare i Sverige, Norrige, Finland och Danmark äfvensom hos redaktionen. Priset är å svenska postanstalterna och hos bokhandlarne i samtliga de skandinaviska länderna samt hos redaktionen två riksdaler riksmünt för hela årgången.

Stockholm & Kongl. Landbruks-Akademiens Experimentalfält i november 1870.

Erik Lindgren.

Anhålls få fästa uppmärksamheten på denna tidnings lämplighet för sockenbiblioteken.

Af andra, tredje, fjerde, femte, sjette, sjunde, åttonde och nionde årgångarne finnas ännu några kompletta exemplar att tillgå till samma pris, nämligen 2 rdr rmt pr årgång, och kunna de erhållas såväl genom postkontoren och i bokhandeln som hos redaktionen.

Obs. Hos herrar tidningsredaktörer anhålles värdsamt att de, af välvilja för trädgårdsodlingen, ville hafva godheten i sina blad intaga ofvanstående anmälan eller någon del deraf, samt om möjligt äfven anmäla hvarje utkommande nummer, och skall, såsom ersättning deraf, årgången, hvartefter den utkommer, tacksamt öfversändas.

Vattenväxter för aquarier.

Ett väl inrättadt, med växter och djur försedt aquarium utgör otvifvelaktigt en bland de mest tilldragande prydnader för ett boningsrum. Hos oss, der vintern är lång och man således under en längre tid af året saknar tillfälle att i någon nämnvärd grad njuta af växt- och djurlifvets företeelser i det fria, borde derföre dylika prydnader vinna mera användning, än hvad hittills är fallet. Men utom den prydnad ett aquarium företeer, lemnar det derjemte tillfälle att göra bekantskap med åtskilliga intressanta växtformers och djurarters utseende, och är tillfölje deraf äfven egnadt att väcka sinne och håg för naturens studium.

Som aquarier i boningsrum mycket litet äro i bruk hos oss, är erfarenheten beträffande för dylika tjenliga växter ännu ganska ringa. Här nedan förekommande urval af växter, tjenliga till

aquarier är hufvudsakligen grundadt på uppgifter i utländska skrifter.

I. Ständigt gröna växter till sötvattensaquarier för varma boningsrum.

1. Äkta vattenväxter.

Elodea canadensis, Rich. (*Anacharis Alsinastrum*, Bab.) vattenpesten, *Hydrilleae* (*Hydrocarideae*), Kanada. Växer fort med fina, rikt förgrenade rankor. En bland de allra bästa växter till aquarier och ytterst lätt att odla. Man behöfver blott lägga jord i botten på aquarier och deri plantera växten utan vidare omständigheter. Trifves lika väl i varma som kalla rum och uthärdar äfven i det fria. Se vidare *Tidning för trädgårdsodlare* 1870 sid. 64. Kostar hos H. Laurentius i Leipzig omkring 50 öre.

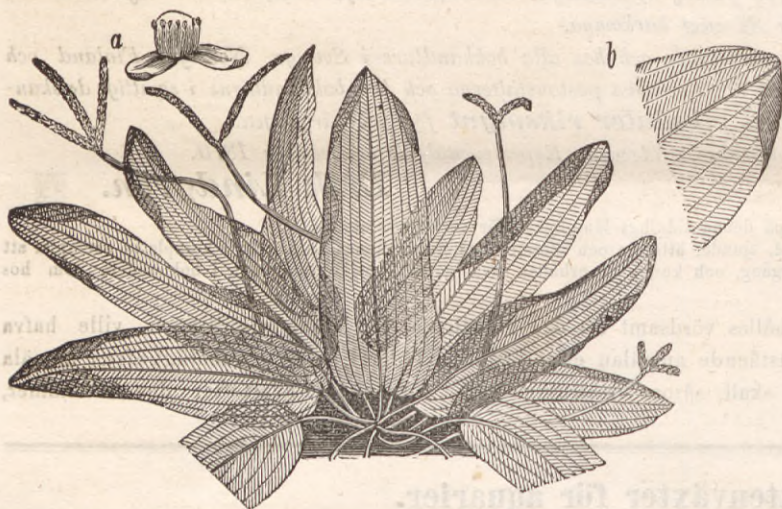
Limncharis Humboldtii, Kth., *Butomeae*, Buenos Ayres. Bladen flytande ovala, med hjertlik

basis och af omkring 2 tum långd. Blommorna vackert gula. Är vackrast om sommaren. Kostar hos Laurentius i Leipzig 72 öre.

Nelumbium speciosum Willd., lotusblomman, *Nymphaeaceae*, Egypten, Ostindien, Kina etc. Vacker men storväxt och passar endast för stora aquarier. Torde näppeligen kunna komma i fråga för aquarier i boningsrum. Kostar i Leipzig omkring 2 rdr 25 öre.

Nymphaea albo-rosa, Teyssm., Java; *N. coerulea*, Andr. (*N. scutifolia*, DC.) Goda Hoppsuden; *N. Devoniensis*, Paxt. hybrid, m. fl. Alla dessa, hörande till samma släkte som våra näckrosor, äro vackra, med röda, blå eller hvita blommor. Äro dock storväxta, fordra således stora aquarier och passa derföre icke riktigt till aquarier i boningsrum. Hos H. Laurentius i Leipzig kan erhållas en ganska rik samling *Nymphaea*, i pris varierande emellan omkring 1 à 2 riksdaler riksmünt.

Ovivorandra fenestralis, Poir., gallerväxten *Najadeae*, Madagaskar. En högst märkvärdig vattenväxt, hvars blad, såsom saknade parenkym äro bildade blott af ådrorna och således genombrutna såsom ett nät eller ett trådgaller, se vid-

Ovivorandra fenestralis.

a blomma förstorad, b bladspets i naturlig storlek.

stående figur som framställer växten i förminskad skala. Bladen äro med hänsyn till växtens frodighet från $\frac{1}{2}$ till $1\frac{1}{2}$ fot långa.

Denna växt odlas helst för sig i ett aquarium, i hvilket dessutom ingenting annat förekommer än några guldfiskar. Den knöliga roten inplanteras i en vid, grund kruka och efter det jordytan blifvit belagd med ett lager ren sand, nedsänkes den så djupt i aquarier att vattnet står öfver de öfversta bladen. Växten fordrar rent, mjukt flodvatten och en temperatur under vintern af $+18$ — 24° C. Den största renlighet och då och då ombyte af vatten, på det att det må hålla sig rent och fullkomligt fritt för alger, äro nödvändiga vilkor för denna växts trefnad. Vi hafva sett denna växt i utlandet, men finna den icke utbjuden

i de priskuranter, som senast kommit oss tillhanda; vi hoppas snart bli tillfälle kunna upplysa hvarifrån och till hvad pris den kan erhållas.

Vallisneria spiralis.

a honväxten i $\frac{1}{4}$ skala, b honblomma i $\frac{1}{2}$ skala, c honblomma i naturlig storlek, d hanväxten, e och f handblommor.

Vallisneria spiralis, Linné, spiralväxten *Hydrocharitaceae*, södra Europa, Asien, Amerika i diken och insjöar, der den växer på 1—2 fots djupt vatten. Denna växt som länge varit odlad äfven hos oss, är förträfflig till aquarier och trifves i både varma och kalla rum, men uthårdar troligen ej i det fria. Håller sig likagrön hela vintern. Vallisneria och Elogen äro de bästa af

alla till aquarier i boningsrum. Honblommornas skaft hos denna växt äro långa och spiralvridna, men då blomman är fullt utbildad, sträcka de ut sig så mycket, att blommorna höjas upp till vattenytan. Hanblommorna, som sitta på korta skaft i närheten af roten, lossna vid samma tid och uppflyta till vattenytan för att kunna verkställa befruktningen. Man odlar dock oftast endast honväxten.

Odlingen af *Vallisneria* är lätt. Plantorna sättas i jord på aquariets botten. Större plantor kunna delas. Plantor kunna erhållas från Laurentius i Leipzig m. fl. ställen för 35 à 75 öre per stycke. Hanplantor äro sällsyntare och dyrare än honplantor.

2. Simmande växter.

Eichhornia speciosa, Kht., *Pontederiaceae*, Brasilien. En vacker, på vattnet simmande växt. Dess bladskäp äro säcklikt uppblåsta och fyllda med luft, hvilket ger växten ett egendomligt utseende. Växer yppigt och förökar sig starkt, genom på sidoskott sig bildande bladrossetter. Kostar i Erfurt inemot 2 rdr rmt.

Pistia Stratiotes, L., *Aroideae* (*Pistaceae*), Vestindien. En vacker, äfven på vattnet simmande växt. Fordrar 20 — 25° varmt. Kostar i Leipzig omkring 50 öre.

Dessa här anförde simmande växter äro utmärkt vackra, men lära tyvärr vara något svåra att odla i boningsrum.

3. Sumpväxter.

Alisma grandiflorum Ch. & Schl., *Alismaceae*,

Brasilien. Odlas i krukor, hvilka kunna mer eller mindre djupt nedsänkas i vattnet i aquarier. Finnes ej upptagen i någon oss för tillfället tillhandakommen priskurant.

Cyperus alternifolius, L., *Cyperaceae*, Madagaskar. En utmärkt vacker gräslig växt af $1\frac{1}{2}$ —2 fots höjd, bildande en vacker krona i toppen. Odlas som föregående. Kostar i Leipzig 36 öre. Den nya praktfulla varieteten *Cyperus alternifolius fol. var.* med silfverhvitt randade blad kostar i Leipzig 1 rdr 34 öre.

Pontederia cordata, L., *Pontederiaceae*, Mexiko, är en vacker sumpplanta af $1\frac{1}{2}$ å 2 fots höjd, med hjertformiga blad och blå blommor i ax. Planteras i kruka, hvilken om sommaren kan nedsänkas djupt i vattnet, men om vintern blott till halfva sin höjd bör stå i vatten. Kostar hos Laurentius i Leipzig omkring 75 öre.

Calla aethiopica, L., *Aroideae*, södra Afrika. Calla-växten odlas allmänt hos oss i kruka, men den fördrager äfven att nedsänkas mer eller mindre djupt i ett aquarium och läser enligt »Zimmergarten» af Regel och Ender fortkomma stående året om i vatten. Vackrare än föregående är den hvitfläckiga *Calla* eller *Richardia albomaculata*, Hook.

Thalia dealbata, Fraser, *Scitamineae*, södra sterna i norra Amerika. En vacker växt som uppnår 3—4 fots höjd; något liknande en Cannaväxt. Planteras i kruka som nedsänkes i vattnet, men kan äfven planteras fritt, i jord å aquariets botten. Kostar i Erfurt omkring 1 rdr 50 öre.

II. Ständigt gröna växter till sötvattensaquarier för tempererad rum.

1. Äkta vattenväxter.

Aponogeton distachyum, Thunberg, *Saurureae*, Goda Hoppsudden. En liten vacker växt. Planteras i botten af aquarier.

Stratiotes aloides.

aquarium. Kan naturligtvis äfven odlas i dammar ute i det fria.

Vallisneria spiralis, L., *Cyperaceae*, västra Europa. Bildar 1 å 2 fot långa, förgrenade stänglar, hvilka vid förgreningarna bilda vattenrötter. Bladen rundadt hjertformiga, blommorna gula, framkomma talrikt. Planteras i botten af aquarier. Öfvervintras bäst sålunda, att med rötter försedda stängelstycken inplanteras i krukor. Kostar hos Haage & Schmidt i Erfurt omkring 75 öre.

Elodea canadensis och *Vallisneria spiralis* kunna räknas äfven till denna afdelning. (Forts.)

Iakttagelser rörande träd- och buskväxters härdighet i Norrbotten.

Den intressanta uppsatsen i trädgårdstidningen: »Urval af träd och buskar för fritt land» har jag läst med stort intresse och tror att dess införande beredd tidningens läsare mycket både gagn och nöje. Emellertid torde kanske icke vara utan allt värde ett litet tillägg rörande vunnit erfarenhet om växters härdighet här uppe och sändes derföre härmed ett sådant tillägg, hvori jag dock icke upptager sådant som ännu synes tvifvelaktigt och hvarmed jag derföre vill anställa vidare försök, utan endast sådant som jag antingen med tillförlitlighet kan garantera såsom fullt härdigt, eller sådant som jag anser icke vara värdt att underkastas vidare försök här. Detta är visserligen att fatta uppgiften väl inskränkt, men, som jag tror, likväl mest praktiskt och ändamålsenligt. Förteckningen blir visserligen kort och mycket blir derifrån uteslutet, som kanske får plats i en senare; men jag tror dock att det icke kan vara alldeles gagnlöst att komma med denna nu.

Amelanchier Botryapium är fullt härdig, odlad här sedan 1863, toppfryser aldrig.

Amygdalus nana, är fullt härdig; har här länge odlats.

Caragana arborescens, är lika härdig som våra inhemska björkar och granar.

Cornus alba och *C. sibirica* äro fullt härdiga.

Crataegus coccinea och *C. sanguinea* äro fullt härdiga. Uppdragne med 5 fots stammar, så att kronan ständigt befinnes ofvan snön, toppfrysa de ändock icke eller skadas aldrig på minsta vis af de ogynnsammaste vintrar. *Crataegus Oxyacantha* fryser deremot årligen ned temligen nära intill marken och dör snart alldeles bort; anses ej värd vidare försök här, derest man icke vill under omsorgsfullare vård odla de dubbelblommande antingen i krukor, baljor eller på annat sätt skyddade; till häckar här är denna art oduglig. Trädgårdsmännen uppmanas deremot att uppdraga de förstnämnda, särdeles *C. sanguinea*,

till försäljning som häckväxter för nordén. Öfriga arter äro ännu här opröfvade.

Evonymus nana är fullt härdig; *E. europaea* affryser deremot årligen till helt nära marken, skjuter visserligen årligen nya skott, men bär aldrig frukt, som dock är dess egentliga prydnad; blir aldrig rätt treflig och anses icke värd att vidare försökas.

Fraxinus exelsior har här vuxit upp till 15 å 16 fots höjd, synes efter vissa vintrar oskadad, men kan derefter frysa ned ända på 4:de årets ved. Synes således icke värd odling här. Öfriga arter ännu oförsökte.

Hippophaë rhamnoides växer allmänt vild på våra skär. *H. canadensis* ännu oförsökt.

Lonicera tatarica, *L. alpigena* och *L. coerulea* äro fullt härdiga; med öfriga arter komma vidare försök att anställas.

Populus balsamifera *) är fullt härdig; med öfriga arter komma vidare försök att anställas.

Potentilla fruticosa är fullt härdig.

Prunus Padus är här inhemsk; *P. virginiana* synes fullt härdig; *P. triloba*, här odlad sedan 1866, har hittills stått sig godt; öfriga arter ännu icke nog försökta.

Pyrus baccata och *P. prunifolia* synas här fullt härdiga, äro här odlade sedan 1864, utan att derunder hafva skadats af vintrarna. Flera arter af detta släkte böra försökas.

Ribes nigrum och *R. rubrum* äro vildväxande här; *R. aureum* är fullt härdig; af *R. Gros-*

*) Efter hvad vi af trädgårdsmästare, som besökt de norra orterna, hört, skall ontariopoppel, *P. cordata* eller *ontariensis*, der rätt ofta förekomma under namn af *P. balsamifera*. Red.

sularia äro vissa varieteter fullt härdiga, växa yfvigt och passa här i nordén till häckar lika godt som annorstädes, hvaremot alla af mig försökta engelska krusbärsvarieteter hittills hafva visat sig för vår ort odugliga.

Rosa cinnamomea förekommer vildväxande i lappmarken. *R. pimpinellifolia* m. fl. äro fullt härdiga.

Rubus glandulosus är härdig, men frukten mognar blott under gynnsamma år, samt äfven då blott ett mindre antal af frukterna. Breder sig vidt ut och passar till beklädande af stenar o. d. föremål. *R. odoratus* är fullt härdig.

Sambucus racemosa är fullt härdig.

Sorbus Aucuparia växer vild här; öfriga arter böra försökas.

Spiraea salicifolia med varieteter, *S. sorbifolia* och *S. opulifolia* äro fullt härdiga, öfriga fordra ytterligare att prövas.

Symphoria vulgaris trifs bra här, odlad sedan 1866, toppfryser visserligen något, men växer dock upp till en vacker buske. Synes väl värd att här odlas oaktadt toppfrysningen *). *S. racemosa* synes härdig, men bör ytterligare försökas.

Syringa chinensis är här fullt härdig.

Viburnum Opulus förekommer vild häruppe. Varieteten *roseum (sterile)* är ännu ej nog länge försökt, för att jag må kunna med full visshet angifva den som fullt härdig.

Piteå d. 14 november 1870. L. A. Ringius.

*) Vi antaga att någon förväxling här egt rum. *Symphoria vulgaris* vill blott med knapp nöd uthärda vid Stockholm, och vi förmoda derföre att det är *S. racemosa*, som erhållits till Piteå under namn af *S. vulgaris*. Red.

Torkning och färgning af blommor, gräs och mossa.

I utlandet utgör torkning och färgning af blommor, gräs och mossa en icke obetydlig industri, hos oss skulle nog äfven en och annan, genom att egna sig deråt, kunna vinna sysselsättning och utkomst, och de penningar, som gå till utlandet för torkade blommor, stanna kvar inom vårt eget land. Sjelfva förfarandet vid torkningen är icke konstigare, än att hvar och en med god vilja kan sätta sig in deri.

Man kan torka blommor antingen i svafvelångor eller i torr sand. För torkning i svafvelångor egna sig sorter med fullkomligt dubbla och rörformiga blommor, såsom vissa sorters aster, starkt dubbla, nyss utslagna törnrosor af rosenröd, mörkröd eller högröd färg, dubbla fuchsier, alla rödblommande robinier, såsom *Robinia hispida*, *R. Decaisneana* samt *Spiraea callosa*, *S. Douglasii*, *S. tomentosa*, rosenröda och mörkröda pioner, riddarsporrar, gulregn m. fl.

I sand torkas bäst, dahlier, pelargonier, pensées, lobelier, *Sanvitalia*, *scabiosa*, zinnier, *Chrysanthemum*, *Gaillardia*, *Phlox*, sammetsrosor (*Tagetes*), förgät-mig-*ej* (*Myosotis*), m. fl. Blommor afsedda till torkning måste aftagas då luften är torr.

Torkning af blommor i svafvelånga. För torkning af blommor i svafvelånga fordras en lufttät trälåda, försedd med skjutlucka. Passande dimensioner för en sådan är 1½ fots höjd och bredd samt 3 fots längd. Skjutluckan, anbringas så på lådans framsida, att den kan dragas uppåt, och på lådans insidor anbringas smala lister med 3 tum afstånd från hvarandra på hvilka läggas smala käppar, och på dessa hängas blommorna, dock icke alltför tätt intill hvarandra, på det att svafvelångorna må kunna verka på alla sidor af blommorna. (Forts.)

Minneslista för trädgårdsodlare i januari 1871.

Krukväxterna. Temperaturen för krukväxterna hålles nu jämförelsevis låg. Vattningen sker sparsamt. I växthusets kallare afdelnin-

gar insläppes frisk luft, så snart väderleken i det fria är blid.

Drifning af blomsterlökar samt derför lämpliga träd- och buskväxter verkställes på sätt i

föregående årgångar af Tidning för trädgårdsodlare finnes anfördt.

Köksväxterna, som förvaras i kallare eller högar, hållas vid låg temperatur, helst så vidt görligt är vid + 0—2° C. Vanligen brukar man icke behöfva tilltappa lufttrummorna å de högar hvori rotsaker, kål o. d. förvaras, förr än temperaturen i det fria sjunker till 5—6° C. Genom att hänga en termometer i källaren eller nedsänka en vid ett snöre bunden sådan i lufttrumman, utrönes temperaturens beskaffenhet.

Drifbänkarne. Ströet (=höstgödseln) utköres efterhand från stallet och utbredes på drifbänksplatsen i tunna hvarf. Drifbänksfönster tillverkas och gamla sådana lagas och målas; drifbänksluckor, drifbänksmattor (af vassrör eller halm), bänklådor och luftpinnar tillverkas. — Mot slutet af månaden kan man lägga strö till värming till en mindre bänk eller s. k. kur för melonplantors uppdragning.

Potatis ämnad till drifning intages i ett varmt, ljusst rum, der den lägges i ett helt tunnt hvarf och utsatt för dagsljuset, för att utgro.

Frön som insamlats rengöras. Hela fröförrådet af såväl äldre som nyare frön inventeras. De äldre profsås för utrönande af deras beskaffenhet och felande sorter inköpas. Det är alltid af fördel att äfven profså alla de sorter af inköpta frön, om hvilkas grobarhet man icke på annat sätt kan med fullkomlig säkerhet öfvertyga sig.

Fruktodlingen. Spalierfruktträden täckas. Ympqvistar aftagas och nedläggas till förvaring, helst i en hög af snö i det fria. På det snön i en dylik hög, vid inträffande blidväder eller för tidigt om våren, icke må smälta, täckes den omsorgsfullt med löf, mossa, linskefvor, sågspån e. d. Fruktträd som äro i behof deraf gödslas, hvarvid gödseln utbredes kring trädet, minst så vidt omkring som kronan sträcker sig och tem-

ligen tjockt, för att sedan på våren nedgrävas eller (t. ex. å sandgångar o. d. der detta icke får ske) borttagas. Till dylik gödsling kan obrunnen gödsel anses ega företräde. — Krusbärs-, vinbärs- och hallonbuskar beskåras. Gödsling af sådana kan äfven med fördel ske nu och på ungefär samma sätt som finnes uppgifvet för fruktträden. Smultronplantorna täckas; med ett tunnt lager granris.

Hugning af häckar och äldre alléträd verkställes, enär man vanligen nu har bäst tid der till. Fruktträden böra dock ej beskåras förr än närmare våren.

Gallring af äldre träd- och buskpartier företages lämpligast nu.

Täckning. Törnrosor och andra sådana träd och buskar samt örtartade växter, som vanligen lida af temperaturvexlingarne om våren, täckas med granris o. d.

Komposter af dyjord med gödsel samt alla öfriga dertill tjenliga jordförbättringsämnen hopläggas.

Nyttiga småfoglar, såsom mesar (=talgoxar) o. d. bör man icke underlåta egna nödigt skydd och omvårdnad. Då det vid snöbetäckt mark och kall väderlek synes antagligt att de icke kunna anskaffa sig föda, bör man understödja dem med sådan, hvartill allt köttfall efter slag, dödade, sönderskurna skadedjur *) samt ister, talg o. d. kan användas. Konstgjorda fogelbon tillverkas och uppsätts. För det skydd och den omvårdnad vi egna de nyttiga småfoglarna, ersätta de oss i rikaste mått genom det gagn de göra i våra trädgårdar och skogar och på våra fält. E. L.

*) Skadedjur dödade genom gift få naturligtvis icke begagnas. Tvärtom borde alltid sådana skadedjur, som dödas med gift omsorgsfullt uppsökas och nedgrävas, för att förekomma olycka, enär svinkreatur m. fl. lätt kunna komma att förtära sådana. Rättast vore att aldrig begagna gift. E. L.

Kortare uppsatser och notiser.

Reseda odorata meliorata. Den enligt vår tanke bästa nyhet i blomsterväg för 1870 var *Reseda odorata meliorata*. Den vanliga resedan är och har länge, trots sitt anspråklösa utseende, varit en omtyckt blomma, synnerligast genom sin behagliga af alla omtyckta vällukt och oaktadt hon under långliga tider uppträdt under sin ursprungliga anspråklösa form. Under det att nämligen af många andra s. k. floristblommor oupphörligt uppstått nyare och praktfullare varieteter, har detta icke varit fallet med resedan. Visserligen har under ett antal år, till namnet, existerat ett par varieteter, näml. *Reseda odorata grandiflora* och *R. od. arborea*, men oss har det åtminstone icke varit gifvet att kunna skilja dessa varieteter från den ursprungliga eller vanliga resedan, enär de under fullkomligt likartad kultur blifvit alldeles lika med denna. Hvad särskildt varieteten *arborea* (= trädartad reseda) beträffar, ha vi flera gånger roat oss med att uppdraga reseda i trädform och till detta ändamål ha vi med alldeles lika framgång använt den vanliga resedan som den s. k. arborea. Den varietet, på hvilken vi nu önska fästa uppmärksamheten, är deremot en betydlig förbättring af den vanliga resedan. Lukten är lika angenäm som hos den ursprungliga formen, men växtligheten är kraftigare, blommorna större och ståndarknapparne (egentligen det enda som utgör prydnaden hos en resedablomma) äro större och betydligt mer färgade än hos den vanliga. Under sistförflutna sommar odlades denna varietet

å Landbruksakademiens experimentalfält, både på kalljord och i kruka, och den visade sig odlad på såväl det ena som andra sättet lika utmärkt; vi kunna derföre med allt skäl rekommendera denna resedavarieteten till alla blomstervännens synnerliga uppmärksamhet. E. L.

Om uppdragande af reseda i trädform. Reseda, ehuru odlad på vanligt sätt en 1-årig växt, låter med lätthet uppdraga sig till små träd, med flera fot höga stammar och med temligen stora, täta, runda kronor. Uppdragen på detta sätt kan hon fortleva i flera år. Förfarandet vid uppdragandet består med få ord uti att borttaga blomspirorna, så att inga blommor komma till utveckling, samt äfven borttaga alla sidokotten, så att endast ett skott får uppväxa, hvarmed forffares så länge tills stammen blifvit så hög man önskar. Man låter då flera skott i toppen utväxa och på dessa bortnyppas blomspirorna tills kronan erhållit önskad storlek. Konsten är, såsom af denna antydning synes, mycket ringa. Man sår resedafrö i bänk eller i kruka om våren i februari, mars eller april och medan plantorna ännu äro små, sättas de en och en i krukor i fet, kraftig jord och underhållas till en början helst på drifbänk, försedd med god undervärme. Under första tiden låter man plantorna växa fritt, men så snart toppskottet utskjutit blomspira, afnyppes denna helt och hållet ofvanför närmaste sidokott och på samma gång borttagas alla sidokotten, med undantag af det öfverst sittande, hvilket är

ännadt att fortsätta stammens förlängning, hvarefter plantan uppbindes vid en nedsatt blomsterkäpp. Det ensamt kvarlemnade skottet utvecklar sig nu kraftigt, förutsatt att plantan har riklig näring och skötseln är god, men det dröjer icke länge förr än detta skott åter får en blomspira i toppen. Denna så väl som de senare framkomna sidoskotten, med undantag af det högst upp sittande, hvilket skall fortsätta stammens förlängning, borttagas nu på sätt det skedde förra gången och sålunda fortfares för hvarje gång blomspiror visa sig, så länge tills man fått stammen af önskad höjd. Man kan mycket väl, om man så vill, uppdraga den till 4 fots höjd och derutöfver. Då stammen blifvit så hög man åstundar, låter man flera sidoskott, som sitta jemt fördelade, åt alla sidor utväxa i och i närheten af toppen. Genom att bortnyta blomspirorna på dessa och afnyta topparne på dem som vilja skjuta fram om de öfriga, får man kronan rund och tät och först när kronan blifvit så stor man önskar, får man låta blommorna fritt utveckla sig. — Under uppdragningen företages omplantering i större krukor, så ofta detta anses vara af nöden, men derjemte måste gödselvattningar gifvas då och då, för att fortfarande bibehålla plantan vid kraftig växtlighet. Ju kraftigare ett dylikt resedatråd utvecklat sig, desto yppigare och vackrare utseende får det och så mycket fullkomligare, rikare och uthålligare blir äfven dess blomning. Vi kunna på grund af egen erfarenhet försäkra att ett resedatråd väl pryder sin plats.

E. L.

Jordnöten, *Arachis hypogaea*, Linné, är en till ärtfamiljen hörande växt och en helt annan än den i Lundströms trädgårdsbok upptagna jordnöten: *Bunium bulbocastanum* eller *Carum* (*Sium*) *Bulbocastanum*, Koch. *Arachis* härstammar från Peru, odlades först i Spanien och har senare kommit i odling i Frankrike m. fl. länder. Plantan är låg och dess gula blommor framkomma i närheten af roten. Så snart blomman är utblommad, böjer sig det unga fruktämnet mot jorden och tränger sig senare formligen in deri, för att der utbilda och mogna sina frön. Fröen äro stora som små hasselnötkärnor, förekomma 2 och 2 i hvarje skida och hafva en icke oangenäm, något mandelartad smak. I sydligare länder skall denna växt odlas i betydligt omfång och vara ett mycket använt födoämne. Å Landbruksakademins experimentalfält gjordes sistl. sommar försök att odla denna växt. Af 2 lod kärnor, hvilka dels lades på drifbänk, dels i krukor, grodde blott 1 af dem som lades i krukor. Plantan, som företede en svag växtlighet, utsattes en tid efter sedan hon uppkommit med klump på en drifbänk, der hon under sommaren uppnådde blott några få tums höjd. Då och då syntes ner emellan bladen en gul blomma, hvilken snart åter var försvunnen, men som plantan alltigenom visade sig ha föga trefnad — möjligen till följe af att fröet troligen var för gammalt — fästes föga afseende vid densamma, i tanke att hon ingen frukt skulle lemna, då alls ingen sådan under sommaren observerades. Då plantan i oktober upptogs, befanns dock, att under jordytan förefunnos 5 stycken fröskidor, hvilka utseende var sådant, att de lätt kunde tagas för rotknölar. Vidare försök komma att göras, för att utrona om växten kan ha något värde för oss.

E. L.

Kumminodling. Det torde kunna antagas, att ju flera odlingsföremål, hvaråt jordbrukaren egnar sin uppmärksamhet, desto mer lönande bör hans jordbruk blifva, förutsatt att han med klokhet och noga fästadt afseende på klimatets beskaffenhet och sin jordmans egenskaper väljer sina odlingsföremål. En växt, hvars odling hos oss bör kunna med synnerlig fördel bedrivas, är kummin. På åtskilliga ställen i utlandet bedrivas kumminodling i stor skala och med synnerlig god vinst. Så odlas i trakterna af Halle, Landsberg, Delitzsch, Zörbig, Köthen, Erfurt etc. i Tyskland, betydliga fält med kummin och sålunda lärer i en omkrets af en tysk mil kring Halle ungefär 2000 Morgen odlas med kummin och det lärer icke vara sällsynt att der och i andra trakter egendomar förefinnas, hvarest årligen frambringas 150 till 200 centner kummin, och det uppgifves att ensamt i trakterna af Merseburg och Erfurt frambringas årligen 30,000 (allt tyska) centner af denna vara.

Kummin fortkommer väl i en måttligt fast, hvarken för torr eller fuktig, djup, lerhaltig sand- eller sandig lerjord, hvaremot styf lera eller lös sand icke äro fördelaktiga. Nygödslad jord är icke lämplig för kummin, utan odlas den fördelaktigast efter gödslade hackfrukter, och den bör icke återkomma oftare på samma jord, än hvart 12:te år. Jorden som bör vara i god kultur och ogräsfri bör redan på hösten förberedas genom plöj-

ning, hvarefter förnyad bearbetning om våren före sådden företages.

Odlingen sker på olika sätt. Antingen bredsås kummin ensamt, eller tillsammans med vårråg eller vårhvete, eller ock i rader; äfven nedstiekas fröen 4 å 5 tillsammans på 12 tums afstånd från hvarandra och slutligen uppdragas plantor på ett särskildt jordstycke och utplanteras. Vid bredsådd utsås omkring 32 skålp, på ett svenskt tunnland och vid radsådd förläggas raderna 1 fot från hvarandra och lärer i denna händelse 16 skålp. frö pr tunnland vara tillräckligt. Sådden företages i maj.

Kumminväxtens odling förmedelst utsättande af plantor uppgifves såsom det mest brukliga förfarandet och skall det ökade arbetet dervid i rikt mått uppvägas genom en rikare afkastning. Plantsångarne förläggas på en del af sjelfva det fält hvarå odlingen skall företagas, men ett ogräsfritt trädgårdsland, som burit tidig potatis, lök e. d., kan äfven dertill användas. Sådden sker antingen i augusti eller på våren, men sådden i augusti anses (i Tyskland) fördelaktigare. Till plantor för en Morgen (omkring ett halft svenskt tunnland) brukar man beså 14—18 rutor (tyska, hvaraf hvarje utgör något öfver 150 svenska kvadratfot). Sådden sker i dylikt fall ganska tät, och vanligen erhålles på denna areal långt mer plantor än som behöfs.

Utsättningen af plantorna sker i juni, juli eller augusti. Med en markör uppdragas linier på 1 fots afstånd från hvarandra först efter längden och sedan tvärsöfver jordstycket. I hvarje kors sättes sedan 1 planta, hvarigenom hvarje sådan får 1 kvadratfots utrymme. Skulle man till renhållningen vilja använda hästhacka, är det nödigt att förlägga raderna på 2 fots afstånd från hvarandra, för att möjliggöra användandet af detta redskap.

Kumminplantorna upptagas från frösången med spade, blast och rötter afskåras till 3—4 tums längd, hvarefter utplanteringen verkställas på vanligt sätt. För att draga nytta af jorden äfven under första sommaren, kunna kålrötter sättas emellan raderna. — Skötseln under växttiden består uti att förmedelst hackning hålla jorden fri från ogräs och luckrad.

Mognaden inträffar vanligen i juli och igenkännes derpå att stjerk och frön antaga en brunaktig färg. Vid skörden plägar man antingen afskåra stånden, eller upprycka dem med roten. I det fallet skall det senare förfarandet vara fördelaktigare, att fröen derigenom bättre mogna efter, deremot får man fröen blandade med jord och sand, hvilket dock genom ändamålsenliga maskiner kan aflägsnas. Tröskning och rengöring sker lika som med spannmål.

Afkastningen beräknas till 16, 18 å 20 centner pr tunnland. Medelpriset på kummin i Tyskland är 8—10 Thaler. Det har dock händt, att den fallit ända till 3½ thaler, men ock att den stigit ända till 32 Thaler, allt pr centner.

Man plägar vanligen taga blott en skörd af ett kumminfält men det går äfven an att låta plantorna kvarstå och taga flera skördar. Jorden måste dock, så snart ogräs, efter det skörden blifvit verkställd, visat sig, omsorgsfullt hackrenas och vid behof förnyas detta arbete den påföljande våren.

Kummin begagnas till slerahanda ändamål, näml. till läkemedel, vid osttillverkning, vid bränvinsdestillering, likörberedning, såsom krydda i bröd och till oljeberedning etc. E. L.

Förvaring af tomates. Frukterna skåras sönder i 3 å 4 delar, kokas sedan i flera timmar och pressas genom en härskt, hvarefter massan utbreddes på flata tallrikar, högst 1 tum tjockt, och torkas i svag ugnsvärme. Af de sålunda tillredda kakorna afbrytas bitar, hvilka upplöses i buljong för vidare begagnande. V.

Lilium auratum. Denna praktfulla lilja, hvars odling omnämdes i denna tidnings september-nummer (sid. 87) för 1869, har fortfarande visat sig förträfflig för kalljord.

Under sistförflutna vår visade denna lilja, af alla species af detta slägte jag eger i min trädgård, tidigast broddar, oaktadt vårens ogynnsamma väderleksförhållanden för alla lökväxter, och i stället för en stängel, som jag väntat, framkommo fyra. Den största af dessa hade en ovanlig groflek, kraftig växtlighet och uppnådde anseelig höjd, den andra i ordningen hade samma storlek, som den hvilken framkom året förut; de öfriga båda voro helt obetydliga. Vid den tid då *Lilium candidum* blommat slut (dess blommor voro i år få och dåliga) hade största stängeln på *Lilium auratum* tio nära utslagna blommor, hvilka alla öppnade sig nästan samtidigt, men på den kortare stängeln utslög dess enda blomma mycket tidigare. Vid köldens annalkande täckte jag hösten 1869 mindre än hösten förut; vintern var dock icke

heller så kall, men snöbetäckning fattades dock; sådan utgör likväl ett godt skydd för ömtåliga växter. Denna praktfulla och intressanta liljas goda trefnad och rika blomning har skänkt mig stort nöje och kan jag derföre på det högsta rekommendera den i blomsterälskarens åtanke, till odlingsförsök på kalljord.

Norrköping den 22 november 1870.

Johan Fredrik Carlsson,
Guldsmed.

Billigt fruktvin. (Ur Tidning för Stockholms läns hushållningssällskap.) I den del af Frankrike, som genomlöpes af Vogesernas bergskedja, och hvarest folket i allmänhet är fattigt, förekommer vin på jordbrukarens bord endast vid stora högtidligheter; högst sällan förekommer denna dryck i hvardagslag, och då det någon gång händer, är det blott under den mödosamma höbergningstiden. Källvattnet, som i denna granittrakt är ovanligt friskt och klart, är den vanliga drycken, och brännvinet ersätter ofta vinet såsom styrkemedel och såsom den allmänna drycken under grannarnes samkväm.

Men källvattnet, hvilka dess egenskaper i öfrigt än må vara, släcker dock föga törsten under riktigt stark värme, samt försvagar dessutom kroppen, i stället att stärka den, och ökar svettningen. Några författare i landthushållningen tillråda, att blanda vin och vatten; detta är visserligen en förträfflig dryck, och den begagna också mycket på landet, mellan måltiderna, men för dem som icke hafva råd att blanda vin i vattnet (och i vårt land finns det många, som icke hafva det) rekommendera vi följande recept på billigt vin; ett recept, som redan är allmänt känt i Vogeserna, och som det lätt kan sättas i verkställighet öfverallt, bör man söka att sprida det, så mycket som möjligt.

I ett käril på ungefär 20 kannor blandar man: 10 skålp. torkade äpplen, skurna i bitar, 3 å 4 skålp. torkade körsbär, 1 skålp. torkade blåbär och en näfve enbär. Man fyller sedan kärlet med vatten och tillproppar det väl. Efter några dagar är vinet drickbart, af en vacker, purpurröd färg och en behaglig, men nästan för söt smak. Efter en fjorton dagar antager det genom jäsningsen en syrlig smak, liknande limonad. Om man då sloge det på buteljer och korkade dessa väl, skulle denna dryck blifva fullt jemförlig med sämre drufvin. Vanligtvis låter man det dock vara i kärlet, ty 20 kannor förslå icke långt, om en hel familj skall dricka deraf i stället för vatten. För att det skall räcka länge, bör man, för hvarje kannu vin man tager, fylla på en kannu vatten. Jäsningsen fortfar då, och drycken bibehåller sig under flere månader god, skummande och klar; när man känner att den förlorar något af dessa egenskaper, upphör man antingen att fylla på vatten, eller tillägger man något äpplen och körsbär. Någon gång kan ett sådant käril med vin räcka ett helt år; man upphör att fylla på med torra frukter och vatten, när kärlet är fullt med skal och grums. Då tömmer man det och börjar ånyo. Det så beredda vinet är mycket bernerande och förlorar sig lätt vid beröringen med luften; man bör derför dricka det genast som det är tappadt och tillsluta kärlet serdeles väl efter hvarje påfyllning.

Vill man hafva vinet välsmakligare, så kan man tillägga ett par näfvar torkade plummon och några torkade päron. Man bör undvika att använda för mycket blåbär och enbär. De förstnämnda göra vinet för sött och gifva det en för röd färg, de sistnämnda gifva det en för stark enbärsukt. I alla fall kunna proportionerna, utan stor olägenhet, förändras till hälften eller dubbelt af hvad vi här upp gifvit.

Denna dryck bör kunna beredas för ett utomordentligt billigt pris, ty hvarje jordbrukare kan samla och torra äpplen, päron, plummon, körsbär, blåbär etc. Enbären öfverflöda nästan öfverallt, och om man äfven skulle bo på ett ställe der sådana äro svårare att förskaffa sig, kan man mycket väl bereda vinet utan dem, eller ersätta dem med någon annan krydda.

Denna dryck, likaså god, som månget annat vin, är mycket helsofsam och mycket mer stärkande än vatten, hvarföre den isynnerhet är förträfflig för jordbrukaren under de tröttsamma sommarbetena.

Man kan ock bereda ett slags vin, genom att krossa omogna äpplen, som man blandar i ett käril med blåbär, körsbär etc. Detta vin är också förträffligt, men som äpplena icke bibehålla sig till april månad, måste det beredas under hösten eller vintern, och derför föredrager man vanligen att skära äpplena i bitar och torka dem om hösten, för att sedan begagna dem på våren.

Trädgårdsnejlikans historia och kultur. De gamla grekiska och romerska naturforskarna och skriftställarna nämna

ingenting om den väluktande trädgårdsnejlikan. Troligen var hon dem obekant. Det berättas att Ludvig den helige, konung af Frankrike, då han 1270 företog ett korståg till Tunis, i detta land upptäckte den väluktande nejlikan. I häven utbröt en sjukdom, hvaraf många krigare dogo; man blef då uppmärksam på en kostligt doftande blomma och trodde sig i denna funnit ett läkemedel. De återvändande korsfararne medtogo nejlikan till sitt fädernesland och odlade henne i trädgårdarne. Man kallade henne till en början efter sitt fädernesland *tunica*, senare för sin kryddnejlikan (*Caryophyllus*) liknande lukt kallas hon *nejlika*. Klimatet i sydligare Europa är så likt Tunis klimat, att nejlikan förvidat sig i södra Frankrike, Italien, ja till och med i södra England. Nejlikeodlingen tillvann sig fler och fler vänner, till en början synnerligen i Frankrike. Man berättar om konung René af Anjou (dog 1480) att han ifrigt sysselsatte sig med nejlikeodling. På denna tid räknades nejlikan ännu bland läkedomsväxterna och blef tillika med violen och rosen af skalderna besungen. — Mot slutet af 16:de seklet odlades nejlikan mycket i Italien och äfven i sydliga och mellersta Tyskland. Så odlade man i Wien 1572—86 redan flera gånger under året blommande nejlikor (remontantnejlikor). Hon hade från i Schlesiens trädgårdar kommit till Wien. Till Polen och England spreds nejlikan 1597. I början af 17:de århundradet utbreddes sig nejlikekulturen synnerligen i Holland och vann insteg i Belgien omkring 1640 samt uppnådde i synnerhet i Flaudern en hög grad af fullkomlighet. Redan 1702 räknade man 360 varieteter. — Inom hvarje blomsterart pläga blomsterodlarna fastställa vissa reglor, hvarefter skönheten hos hvarje ny sort bestämmes. Såsom norm för en skön nejlika fordrar man att hon skall vara stor, starkt fylld, ega vacker färg, blomfodret får icke spricka, hvilket i fråga om mindre värderade sorter ofta förekommer; blombladen måste vara regelmässigt ställda, väl täcka hvarandra, blomman måste vara regelbundet afrundad och i midten något upphöjd. Af den stora mängden nejlikesorter hafva odlarne uppställt ett antal grupper som i vissa karakterer skilja sig från hvarandra. Så sammanställas de enfärgade och de som ega teckningar af annan färg, antingen på båda sidor af blombladen eller blott på dess ena sida, hvar för sig i särskilda grupper. Vidare särskiljas de som ega sammanflutna färger, och de som ega skarpt begränsade teckningar, samt de som ega blott en eller äro försedda med två färgteckningar, från hvarandra. I afseende på formen särskiljas de äkta nejlikeformade blommorna med taktegelformigt lagda blomblad, och ranunkelformade, på hvilka de yttre blombladen äro tillbakaböjda, så att blomman bildar ett klot o. s. v.

Nejlikan fordrar en kraftig men lös och rikt sandblandad jord. Löfjord, kogödseljord och lös trädgårdsjord till lika delar samt en half del sand, utgör en passande blandning. De bättre nejlikesorterna odlas vanligen i kruka, men kunna naturligtvis under sommaren utplanteras på fritt land. Öfvervintringslokalen bör vara ljus och endast frostfri; det skadar till och med mindre om det skulle frysa litet, än att det hålles för varmt. Vattningsen måste under vintern ske mycket sparsamt och vid blid väderlek luftas rikligt. Fortplantningen sker bäst genom afläggning, som företages strax efter slutad blomning. Till afläggning väljas de längst ned sittande skotten, som icke blommat. På dessa bortplockas de nedre bladen, derefter genomskäres den 3:dje eller 4:de leden, räknadt nedifrån, till hälften, hvarefter knifven föres uppåt till nästa led, så att skottet klyfves i midten, hvarefter det sålunda sårade stället nedlägges i jorden och fasthålls med en liten träkrok. Så snart afläggarne fått rötter, inplanteras de i små krukor och öfvervintras i svalt växthus. På våren och försommaren kunna nejlikor dessutom fortplantas genom sättqvistar; fortplantningen genom afläggning är dock fördelaktigare. De vanliga simplare trädgårdsnejlikorna, äfven som de bättre, då man af dem vill erhålla nya sorter, uppdragas af frön. Fröet säs i drifbänk eller i kruka. — Hos oss odlas trädgårdsnejlikor, nämligen de bättre sorterna deraf, hvarken så allmänt eller med den omsorg, de med allt skäl förtjena.

Lsn.

Gendrifning.

Med anledning af det i n:o 11 af Tidning för Trädgårdsodlare för 1870 intagna genmål, rörande min recension af »Handledning i Trädgårdsskötsel» af Carl Dahlberg, finner jag mig

föranlåten att begära plats i eder tidning för följande rader, angående ifrågavarande genmål och trädgårdsbok.

Vid genomläsandet af förordet till Herr Dahlbergs Trädgårdsbok, kom jag till den slutsatsen, att förf. med detta ville låta förstå, att ingen af de hos oss hittills utgifna trädgårdsböcker är fullt lämplig för undervisningen vid Folkskolelärare-Seminarierna. Detta antyder, efter min tanke, att ehuru författaren säger sig uppträda utan anspråk att fälla med sina föregångare, hyser han likväl det ganska stora anspråket, att för omförmälda speciella behof stå framom dem, och utom läroanstalterna åtminstone stå i jembredd med dem; och torde det icke vara alldeles ur vägen att, äfven om ett dylikt arbete delar åtskilliga förtjenster med sina föregångare, varna för de väsendtliga fel, hvilka dess föregångare icke dela med detsamma.

Låtom oss nu öfvergå till ifrågavarande genmål och taga det i närmare skärskådande, för att se huruvida mitt förra uppträdande verkligen varit obefogadt.

Herr Dahlberg erkänner ju helt ogeneradt, att boken är en kompilation, då han i 1:a punkten säger att det »torde endast behöfva nämnas, att jag ansett mig berättigad upptaga (d. v. s. afskrifva eller aftrycka) hvad föregående författare anfört». Det är ju mycket beqvämt att skrifva böcker på det sättet, men fråga torde bli om det är öfverensstämmande med vår tryckfrihetslag. Skada likväl, att de bitar förf. annekterat, än här och än der från förut utkomna trädgårdsskrifter, icke alltid passa tillsammans, utan stundom motsäga hvarandra, och att afskrifningarna så till vida äro felaktiga emellanåt, att det mindre väsendtliga inryckts och det viktigaste utlemnats. Man jemföre blott i senare afseendet det kapitel som handlar om *Vilkoren för väternas fortkomst*, med den artikel i Tidning för Trädgårdsodlare 1867: *Några ord om vilkoren för väternas fortkomst*, hvarur nämnde kapitel är taget, för att se huru en afhandling kan stympas, många liknande fall att förtiga.

I 2:a punkten af sitt genmål vidhåller förf. den vidunderliga satsen, att *plommonstenar gro* med tillhjälp af *litet kalk* och salt, hvilket i 18 år proverats och befunnits tjenligt (af hvilket?). Ordet *litet*, om ock understruket, är någonting relativt, och intressant vore att få veta hur stor kvantitet behöfves under och öfver hvarje sten för att bringa experimentet till ett lyckligt resultat. Må nu likväl förfs plommonstenar och 18-åriga erfarenhet lemnas åt sitt värde, så vidhåller jag fortfarande att denna benämning är oegentlig då det, som jag förmodar, är fråga om plommonkärnor. Skalet, som omgifver en plommonkärna, är någonting helt annat, och lärer väl aldrig gro, under hvilken behandling som helst. Hvad deremot vidkommer plommonkärnor, så är det alldeles icke sannt, att sådana gro trögare än andra fruktkärnor, förutsatt att de äro friska, utan förhållandet är, att i vårt klimat, och i synnerhet i fråga om vissa slag af plommon, själva kärnan oftast saknas eller är föga utbildad; och då endast fullt utbildade och mogna kärnor gro, är det gifvet, att efter ett parti utsädda plommonkärnor ofta nog få eller inga plantor uppkomma; men kanske förf. vill påstå, att kalk, salt och svingöselvatten kan skapa plommonkärnor i skal hvori sådana icke förefinnas.

Att *Calycanthus floridus*, *Catalpa syringae-folia*, *Deutzia corymbosa* hafva någon nämnvärd framgång i Linköping, betvivlar jag fortfarande, men om de äfven på derstädes rådande sandjord möjligen kunna, genom sorgfälligt täckning, hållas vid lif, bevisar detta ingalunda, att de förtjena allmän odling, och i synnerhet vid folkskoleträdgårdar. Det är t. o. m. högst origtigt, att dertill förorda andra växtslag, vare sig träd, buskar eller annat, än just sådana, som med minsta besvär och kostnad kunna odlas och förökas. Föreslår man derstädes sådant, som möter svårigheter och motgångar, så motarbetar man trädgårdsskötselns befrämjande vid folkskolorna, i stället för att uppmuntra densamma; ty med högst få undantag är skolläraren, hvars pligt det är att undervisa i trädgårdsskötsel, icke så ifrig trädgårdsodlare, att han egnar sin tid och tillgång på specialiteter, som äro kostsamma och fullkomligt opraktiska; utan vanligen blir fallet, att han ledsnar att arbeta i ett ämne, der misslyckade resultat blifver arbetets lön. Hvad nu särskildt ifrågavarande buskar angår, så är det ett faktum att de täckas om vintrarna i Danmark och Nordtyskland t. o. m. i Hannover och trakten af Erfurt, efter hvad jag sjelf sett. Enligt Tidskrift för Haveväsen 1870 sid. 201, anses *Catalpa syringae-folia* vara alltför ömtålig för Danmarks klimat; vill således förf. påstå att Linköping har bättre klimat än Danmark, så har jag ej annat att göra, än citera mitt föregående »lyckliga Linköpingar»

samt tillägga beklagansvärda Upsaliensare, efter förf. haft godheten tänka på dessa på samma gång. Förf. säger vidare i samma punkt, att »De flesta Seminarier- och Skolträdgårdar finnas söder ut.» Med temligen god reda på både Seminarier- och skolträdgårdar inom vårt land, torde förf. ursäktat att jag har full visshet om motsatsen. Allmänheten, och jag med den, hade dessutom varit förf. mycken tack skyldiga, om vi förr, t. ex. vid arbetets utgifvande, blifvit upplysta om, att det var afsedt för trädgårdarna söder och ej norr om Linköping.

Rörande 4:e punkten af genmålet, får jag blott nämna, att jag är särdeles tacksam för erkännandet.

Hvad åter angår 5:e punkten, så förvånar jag mig öfver så mycken visdom, och kan på samma gång icke annat än finna det vara högst angenämt, att hafva blifvit underrättad om att minneslistan icke är gällande för *nordligare trakter* eller *alla år*. Något djerf synes dock den der tvärsäkerheten vara, att den nu beiftiliga icke desto mindre »låter väl försvara sig till alla delar». Vidare säges i samma punkt att den naturligtvis kräfvat omdöme vid tillämpningen. Man kommer i så fall derhän, att fråga: För hvem eller hvilka är då minneslistan skriven? Har förf. verkligen beräknat att skrifva för dem, som hafva ett bättre omdöme än han sjelf? men då har han ju gjort sig ett onödigt arbete; skall den deremot vara en efterrättelse för den okunnige, som behöfver taga råd af densamma, så är tanken på omdömet fåvisk, och själva listan förfelad.

Beträffande 6:e och sista punkten af genmålet, så säger förf. att mina anmärkningar »allesammans röra mindre viktiga saker». Må vara att förf. älskar tro så, men andra torde icke anse det vara ovigtigt att, när ett arbete utkommer, som vill gå och gälla för lärobok, ett rättensnöre för en större allmänhet och en viss aktningssvärd kär i synnerhet, någon känner sig uppmannad att yttra sitt omdöme om bokens värde, eller lämplighet för det afsedda ändamålet; och om nu i ett dylikt arbete förekommer en hop vilseladande uppgifter, är det då icke en pligt att deröfver yttra sig?

Innan jag slutar, anser jag mig böra nämna, att jag på intet vis blifvit rubbad i mina åsikter genom förf:s genmål, eller är i saknad af ämnen för vidare och viktigare anmärkningar om boken, i fall jag tvingas framställa dem, samt att det icke är fiendtlighet, hvarken till förf. såsom en för mig alldeles okänd personlighet, eller hans bok, utan att det är ett oegennyttigt intresse för trädgårdsodlingen och dess allmännare införlyfvande med folkskoleundervisningen, som föranledt mitt uppträdande.

U. . . i December 1870.

C. J. W.—n.

Annonser

emottagas till införande mot 12 öre pr petitråd. För gröfre stilsorter betalas i mån af det utrymme de upptaga. Annonserna måste, för att kunna inkomma i något visst nummer, vara komna redaktionen tillhanda den 10:de i föregående månad.

Titelblad till de första åtta årgångarne (1862—1869) af Tidning för trädgårdsodlare kunna, mot insändande till under-tecknad af 48 öre, eller 6 öre för hvarje blad, erhållas öfverskickade med posten. Beloppet kan hitsändas i frimärken, helst af 12 och 3 öres valör. — Till de äldre årgångar af tidningen, som hädaneftir requireras, medfölja titelblad utan särskild afgift. *E. Lindgren.*

E. Wilh. Tjäders fröhandel är i huset n:o 1 Stora Nygatan 1 trappa upp, midt emot Elektriska Telegrafstationen. Kataloger såväl öfver Frö- som Trädskolealster och Dahlier utdelas gratis.

Innehåll.

Annälan. — Vattenväxter för aquarier, (forts). — Iakttagelser rörande träd- och buskväxters hårdighet i Norrbotten. — Torkning och färgning af blommor, gräs och mossor, (forts). — Minneslista för trädgårdsodlare i januari 1871. — Reseda odorata meliorata. — Om uppdragande af reseda i trädform. — Jordnöten. — Kumminodling. — Förvaring af tomaters. — Lillium auratum. — Billigt fruktvin. — Trädgårdsnjlikans historia och kultur. — Gendrifning.

STOCKHOLM, SIGFRID FLÖDINS BOKTRYCKERI, 1870.